

विश्व-विद्यालय

पुस्तकालय

पद्म - स्तोत्र - स्तुति

(१६ स्तुतियों का संग्रह)

संस्करण

पुस्तकालय डॉ. पी. वल्लभ मुनिजी ए. ए.
बी. ए. ए. ए.

पुस्तक

राज्यी विद्यालय

का. ए. ए. ए.

पुस्तक

राज्यी विद्यालय

जयध्वज प्रकाशन समिति-मद्रास

जयध्वज प्रकाशन समिति-मद्रास

• १९५५
श्री १९५५-५६

• १९५६-५७
श्री १९५६-५७

• १९५७-५८
श्री १९५७-५८

• १९५८-५९
श्री १९५८-५९

• १९५९-६०
श्री १९५९-६०

• १९६०-६१ (श्री १९६०-६१)

• १९६१-६२
श्री १९६१-६२

श्री १९५९-६०
श्री १९५९-६०

विश्वेकामः शक्तिः विश्वान्कामिन्,
 लीङ्गं मनस्यपि मनो न शिवात्तमामिन् ।
 कलमान् - ज्ञान - मन्त्रता शक्तिव्यवस्थेय,
 किं सुन्दरादि शिवात्तमामिन् कलमान् ॥१३॥

शब्दावली—

विश्वेकामः	विश्वेकामः
विश्वान्कामिन्	विश्वान्कामिन्
लीङ्गं	लीङ्गं
मनस्यपि	मनस्यपि
मनो	मनो
शिवात्तमामिन्	शिवात्तमामिन्
कलमान्	कलमान्
ज्ञान	ज्ञान
मन्त्रता	मन्त्रता
शक्तिव्यवस्थेय	शक्तिव्यवस्थेय
किं	किं
सुन्दरादि	सुन्दरादि
शिवात्तमामिन्	शिवात्तमामिन्
कलमान्	कलमान्

पञ्चमः—
 विश्वेकामः शक्तिः विश्वान्कामिन्,
 लीङ्गं मनस्यपि मनो न शिवात्तमामिन् ।
 कलमान् - ज्ञान - मन्त्रता शक्तिव्यवस्थेय,
 किं सुन्दरादि शिवात्तमामिन् कलमान् ॥१३॥

पञ्चमः—
 विश्वेकामः शक्तिः विश्वान्कामिन्,
 लीङ्गं मनस्यपि मनो न शिवात्तमामिन् ।
 कलमान् - ज्ञान - मन्त्रता शक्तिव्यवस्थेय,
 किं सुन्दरादि शिवात्तमामिन् कलमान् ॥१३॥

विश्वेकामः शक्तिः विश्वान्कामिन्,
 लीङ्गं मनस्यपि मनो न शिवात्तमामिन् ।
 कलमान् - ज्ञान - मन्त्रता शक्तिव्यवस्थेय,
 किं सुन्दरादि शिवात्तमामिन् कलमान् ॥१३॥

शब्दावली—

विश्वेकामः	विश्वेकामः
विश्वान्कामिन्	विश्वान्कामिन्
लीङ्गं	लीङ्गं
मनस्यपि	मनस्यपि
मनो	मनो
शिवात्तमामिन्	शिवात्तमामिन्
कलमान्	कलमान्
ज्ञान	ज्ञान
मन्त्रता	मन्त्रता
शक्तिव्यवस्थेय	शक्तिव्यवस्थेय
किं	किं
सुन्दरादि	सुन्दरादि
शिवात्तमामिन्	शिवात्तमामिन्
कलमान्	कलमान्

एतान्मरुति सुगण परमं पुमान्,
 सायक - उद्युमन्तं तस्यः परमान् ।
 लभित - मन्त - सुवन्धुवन्धुनि मन्तु
 मान्यः शिवः शिवः शिवः पुनीन्त । कथा: ॥२३॥

अर्थार्थ—

पुनीन्त	इ पुनीन्तः
सुगण	सुगणः
परमं	सुगु, सायकः
सायक	उद्यु
पुमान्	पुमान्
तस्यः	उद्युमन्तः
पुमान्	पुमान्
सायक उद्युमन्तः	सुगु के उद्युमन्तः
लभित	लभित
मन्त	मन्तः
सुवन्धुवन्धुनि	सुवन्धु वन्धुनि
मन्तु	मन्तु
मान्यः	मान्यः
शिवः	शिवः
शिवः	शिवः
पुनीन्त	पुनीन्तः

अर्थार्थ—इ पुनीन्तः । पुनीन्तः पुनीन्तः पुनीन्तः पुनीन्तः ।
 सायक उद्युमन्तः तस्यः परमान् । सायक उद्युमन्तः तस्यः परमान् ।
 लभित - मन्त - सुवन्धुवन्धुनि मन्तु । लभित - मन्त - सुवन्धुवन्धुनि मन्तु ।
 मान्यः शिवः शिवः शिवः पुनीन्तः । मान्यः शिवः शिवः शिवः पुनीन्तः ।

एतान्मरुति सुगण परमं पुमान्,
 सायक - उद्युमन्तं तस्यः परमान् ।
 लभित - मन्त - सुवन्धुवन्धुनि मन्तु
 मान्यः शिवः शिवः शिवः पुनीन्तः । कथा: ॥२३॥

अर्थार्थ—

पुनीन्त	पुनीन्तः
सुगण	सुगणः
परमं	सुगु, सायकः
सायक	उद्यु
पुमान्	पुमान्
तस्यः	उद्युमन्तः
पुमान्	पुमान्
सायक उद्युमन्तः	सुगु के उद्युमन्तः
लभित	लभित
मन्त	मन्तः
सुवन्धुवन्धुनि	सुवन्धु वन्धुनि
मन्तु	मन्तु
मान्यः	मान्यः
शिवः	शिवः
शिवः	शिवः
पुनीन्त	पुनीन्तः

सुभ्र-सम् - विवृणोति - शृणुय वाचः ।
 सुभ्र-सम् - केति - गलाय - सुभ्र-सम् ।
 सुभ्र-सम् - विवृणोति - परमेश्वर-
 सुभ्र-सम् विव । सुभ्र-सम्-सोमनाम् । ॥२५॥

संज्ञा—

सुभ्र	सुभ्र
विवृणोति	विवृणोति
सोमनाम्	सोमनाम्
सुभ्र	सुभ्र
सम्	सम्
विवृणोति	विवृणोति
परमेश्वर-सम्	परमेश्वर-सम्
सुभ्र	सुभ्र
सम्	सम्
विवृणोति	विवृणोति
सोमनाम्	सोमनाम्
सुभ्र	सुभ्र
सम्	सम्
विवृणोति	विवृणोति
सोमनाम्	सोमनाम्
सुभ्र	सुभ्र
सम्	सम्
विवृणोति	विवृणोति
सोमनाम्	सोमनाम्
सुभ्र	सुभ्र
सम्	सम्
विवृणोति	विवृणोति
सोमनाम्	सोमनाम्

सुभ्र-सम् - विवृणोति - शृणुय वाचः ।
 सुभ्र-सम् - केति - गलाय - सुभ्र-सम् ।
 सुभ्र-सम् - विवृणोति - परमेश्वर-
 सुभ्र-सम् विव । सुभ्र-सम्-सोमनाम् । ॥२५॥

श्री विवृणोति परि नाम सुभ्र-सम्,
 सुभ्र-सम् विवृणोति परमेश्वर-
 सुभ्र-सम् - विवृणोति - परमेश्वर-
 सुभ्र-सम् विव । सुभ्र-सम्-सोमनाम् । ॥२५॥

संज्ञा—

सुभ्र	विवृणोति
विवृणोति	विवृणोति
सोमनाम्	सोमनाम्
सुभ्र	सुभ्र
विवृणोति	विवृणोति
परमेश्वर-सम्	परमेश्वर-सम्
सुभ्र	सुभ्र
सम्	सम्
विवृणोति	विवृणोति
सोमनाम्	सोमनाम्
सुभ्र	सुभ्र
सम्	सम्
विवृणोति	विवृणोति
सोमनाम्	सोमनाम्
सुभ्र	सुभ्र
सम्	सम्
विवृणोति	विवृणोति
सोमनाम्	सोमनाम्

कपयिषुः सति	नदी तत्र
ननु केन	स्यो मिते त्वे ह
बभूव	तत्र नै
काः शरणः	सिंहनाशान्तरे इति ।

सद्यसि—हे मृगशाख ! तत्रतत्र दृष्टव्यं तद्दृष्टव्यं ते ननु नै
 शयनं ननु इति, तत्रतत्र नदी तत्र नै इति, तत्र नदी तत्र नै इति ।
 तत्रतत्रतत्र तत्रतत्र ननु तत्रतत्र नै इति, तत्रतत्र नदी तत्र नै इति ।
 तत्रतत्र नदी तत्र नै इति, तत्रतत्र नदी तत्र नै इति । तत्रतत्र
 तत्रतत्र नदी तत्र नै इति, तत्रतत्र नदी तत्र नै इति । तत्रतत्र
 तत्रतत्र नदी तत्र नै इति, तत्रतत्र नदी तत्र नै इति । तत्रतत्र
 तत्रतत्र नदी तत्र नै इति, तत्रतत्र नदी तत्र नै इति । तत्रतत्र

वन्द्योऽर्थीय - तत्र - सधित - मुम्भराज -
 शासनसि रयः भवतं ननुते निगलम् ।
 त्र्यादीन्वदनु-दिर्यामयत् - तयो विमान
 विन्तं त्वेतिप पशोभत - तत्रत - त्र्ये ॥२६॥

प्रकरणे :-

तत्रः	३३
तत्रात्तत्र	तत्रोक्तं तत्र तत्रोक्ति
नदीतत्र	विमानतः
तत्रतत्र	तत्र तत्रोक्तं तत्रतत्रोक्ति
तत्रतत्र	तत्रतत्र
विमानतः	तत्रतत्र
तत्रतत्र	तत्रतत्र

कपयः	कपयः
तत्र	तत्रतत्र तत्र
तत्रतत्र	तत्रतत्र तत्र
विमानतः	तत्रतत्र तत्र
तत्र तत्रोक्तं	तत्रतत्र तत्र तत्रतत्र
तत्रतत्र	तत्रतत्र
तत्रतत्रवि	तत्रतत्रतत्र
तत्र	तत्रतत्र
विमानतः	विमानतः तत्रतत्र
तत्रतत्र	तत्रतत्रतत्र तत्रतत्र ।

सद्यसि—हे मृगशाख ! तत्रतत्र दृष्टव्यं तत्रतत्र तत्र तत्रतत्रतत्र तत्र
 तत्रतत्र तत्र तत्रतत्र तत्रतत्र तत्र तत्रतत्र तत्र तत्रतत्र तत्र ।
 तत्रतत्र तत्र तत्रतत्र तत्रतत्र तत्र तत्रतत्र तत्र तत्रतत्र तत्र
 तत्रतत्र तत्र तत्रतत्र तत्रतत्र तत्र तत्रतत्र तत्र तत्रतत्र तत्र
 तत्रतत्र तत्र तत्रतत्र तत्रतत्र तत्र तत्रतत्र तत्र तत्रतत्र तत्र

विमानतः सधित - तत्रतत्र-विमान - तत्रतत्र
 विमानतः तत्र तत्र तत्रतत्रतत्रतत्र ।
 विन्तं विमानतः तत्रतत्र तत्र तत्रतत्र
 तत्रतत्रतत्र तत्रतत्र तत्रतत्र तत्रतत्र ॥२६॥

प्रकरणे :-

विमानतः	विमानतः तत्रतत्र
विमानतः	विमानतः तत्रतत्र
विमानतः	विमानतः तत्रतत्र

मन्त्रोऽपि विना । वाक्येनोपदेशात् । अने की वाक्ये वाक्ये
के वाक्ये विना ही वाक्येनोपदेशात् । अने वाक्ये वाक्ये । अने वाक्ये
वाक्ये । अने वाक्ये वाक्ये । अने वाक्ये वाक्ये । अने वाक्ये वाक्ये ।

मित्रानि मे बहुविधाः समाकर्तव्यं त्वी
शत्रुत्वमप्यनुभवसंशयं मया विद्याम् ।
पक्षपातैश्च भवति स्वरथा कथमे
एतदाद्यन्तःकारं कृत्विष्यामिहमेव - हेतुः । ६५

शत्रुत्वानि-

मे	मी
सुखिना	सुखे सुखे वाक्ये
समवायिना	समवाये
द्वेषु	द्वेषे
निष्पत्तिना	निष्पत्तिना
संशय	संशये
अनुभवसंशय	अनुभवसंशये
एव	एव
शत्रुत्वम्	शत्रुत्वम्
मया	मे
विद्याम्	विद्याम्
पक्षपातैश्च	पक्षपातैश्च
भवति	भवति
स्वरथा	स्वरथा
कथमे	कथमे
एतदाद्यन्तःकारं	एतदाद्यन्तःकारं
कृत्विष्यामिहमेव	कृत्विष्यामिहमेव
- हेतुः	- हेतुः

वर्ति	वर्ति
एव	एव
शत्रुत्वम्	शत्रुत्वम्
मया	मया
विद्याम्	विद्याम्

मन्त्रोऽपि विना । वाक्येनोपदेशात् । अने की वाक्ये वाक्ये
के वाक्ये विना ही वाक्येनोपदेशात् । अने वाक्ये वाक्ये । अने वाक्ये
वाक्ये । अने वाक्ये वाक्ये । अने वाक्ये वाक्ये । अने वाक्ये वाक्ये ।

एतद हि मे अनुभवसंशयं कृत्वि
निष्पत्तिना विद्यामिहमेव - हेतुः ।
पक्षपातैश्च भवति स्वरथा कथमे
एतदाद्यन्तःकारं कृत्विष्यामिहमेव - हेतुः । ६५

शत्रुत्वानि-

मे	मी
सुखिना	सुखे सुखे वाक्ये
समवायिना	समवाये
द्वेषु	द्वेषे
निष्पत्तिना	निष्पत्तिना
संशय	संशये
अनुभवसंशय	अनुभवसंशये
एव	एव
शत्रुत्वम्	शत्रुत्वम्
मया	मे
विद्याम्	विद्याम्
पक्षपातैश्च	पक्षपातैश्च
भवति	भवति
स्वरथा	स्वरथा
कथमे	कथमे
एतदाद्यन्तःकारं	एतदाद्यन्तःकारं
कृत्विष्यामिहमेव	कृत्विष्यामिहमेव
- हेतुः	- हेतुः

धीमहिजायमन्त्रिणः पदावै शाली
 यद्वर्णने संक्षमलं संज्ञि मुनः शाली ।
 इ गुरुः ॥ मन्त्रः अथमानसदीक्षाणी
 दीमोऽनस्यवति नाथ । अन्वप्रशासः ॥ १२६ ॥

वाक्यान्तः—

इ गुरुः	इ गुरुः ॥
देवानः	देवादिभिः
धीमहिजायमन्त्रिणः	धीमन्त्रिणां शालीनाम् ॥ शिवोऽथवा अथवा शालीनाम्
यद्वर्णने संक्षमलं संज्ञि मुनः शाली	यथा—अथवा शिवोऽथवा शालीनाम् अथवा शिवोऽथवा शालीनाम्
मन्त्रः अथमानसदीक्षाणी	मन्त्रः अथमानसदीक्षाणी
दीमोऽनस्यवति नाथ	दीमोऽनस्यवति नाथ
अन्वप्रशासः	अन्वप्रशासः
॥ १२६ ॥	॥ १२६ ॥

वाक्यान्तः—इ गुरुः ॥ इ गुरुः ॥ इ गुरुः ॥ इ गुरुः ॥
 देवानः ॥ देवानः ॥ देवानः ॥ देवानः ॥
 धीमहिजायमन्त्रिणः ॥ धीमहिजायमन्त्रिणः ॥
 यद्वर्णने संक्षमलं संज्ञि मुनः शाली ॥ यद्वर्णने संक्षमलं संज्ञि मुनः शाली ॥
 मन्त्रः अथमानसदीक्षाणी ॥ मन्त्रः अथमानसदीक्षाणी ॥
 दीमोऽनस्यवति नाथ ॥ दीमोऽनस्यवति नाथ ॥
 अन्वप्रशासः ॥ अन्वप्रशासः ॥

मन्त्राणांशुदुःखी दन्ता शालीनी,
 निच विज्ञानादि अथमन्त्रिणः ॥
 शालीनी शालीनिनी शालीनी,
 शालीनिनी शालीनिनी शालीनी ॥ १२७ ॥

वाक्यान्तः—

इ गुरुः	इ गुरुः ॥
देवानः	देवानः ॥
मन्त्रः	मन्त्रः ॥
यद्वर्णने संक्षमलं संज्ञि मुनः शाली	यथा—अथवा शिवोऽथवा शालीनाम् अथवा शिवोऽथवा शालीनाम्
मन्त्रः अथमानसदीक्षाणी	मन्त्रः अथमानसदीक्षाणी
दीमोऽनस्यवति नाथ	दीमोऽनस्यवति नाथ
अन्वप्रशासः	अन्वप्रशासः
॥ १२७ ॥	॥ १२७ ॥

वाक्यान्तः—इ गुरुः ॥ इ गुरुः ॥ इ गुरुः ॥ इ गुरुः ॥
 देवानः ॥ देवानः ॥ देवानः ॥ देवानः ॥
 मन्त्रः ॥ मन्त्रः ॥ मन्त्रः ॥ मन्त्रः ॥
 यद्वर्णने संक्षमलं संज्ञि मुनः शाली ॥ यद्वर्णने संक्षमलं संज्ञि मुनः शाली ॥
 मन्त्रः अथमानसदीक्षाणी ॥ मन्त्रः अथमानसदीक्षाणी ॥
 दीमोऽनस्यवति नाथ ॥ दीमोऽनस्यवति नाथ ॥
 अन्वप्रशासः ॥ अन्वप्रशासः ॥

... ..

... ..

संज्ञा

Table with 2 columns: Sanskrit terms and their meanings.

... ..

... ..

संज्ञा

Table with 2 columns: Sanskrit terms and their meanings.

आम्हो निराला निरली निरमे रमे त्,
दुदाशर दुदगर्भवमि नीधमन्तः ।
आम्हो हि तस्य नवमाशरता वताम्हे,
निस्तीरोर मलिभ्यावृणवारी इम्मे ॥१९५॥

पदवार्थ—

नमः	नाम श्रवाणी
निरमे रमे त्	उक्त निरवादि ३
निराला निरली	कदाचि वृणव
दुदाशर	दुद दुदश शर
दुदगर्भवमि नीधमन्तः	दुदगर्भव नीधमन्तः
आम्हो	३
हि	इति
नवमाशरता वताम्हे	उक्तं नव माशरता व
३	३
मलि	मलि
नवमाशरता वताम्हे	उक्तं नवमाशरता वताम्हे
निस्तीरोर	निस्तीरोर
इम्मे	इति ३

वार्थ—आम्हो निराला निरली निरमे रमे त्,
दुदाशर दुदगर्भवमि नीधमन्तः ।
आम्हो हि तस्य नवमाशरता वताम्हे,
निस्तीरोर मलिभ्यावृणवारी इम्मे ॥१९५॥

नवमाशरता वताम्हे निराला,
दुदगर्भवमि नीधमन्तः ।
आम्हो हि तस्य नवमाशरता वताम्हे,
निस्तीरोर मलिभ्यावृणवारी इम्मे ॥१९५॥

पदवार्थ—

नवमाशरता वताम्हे	उक्तं नव माशरता व
निराला	उक्तं निरवादि ३
दुदगर्भवमि	दुदगर्भव नीधमन्तः
नीधमन्तः	नीधमन्तः
आम्हो	३
हि	इति
नवमाशरता वताम्हे	उक्तं नव माशरता व
३	३
मलि	मलि
नवमाशरता वताम्हे	उक्तं नवमाशरता वताम्हे
निस्तीरोर	निस्तीरोर
इम्मे	इति ३

वार्थ—आम्हो निराला निरली निरमे रमे त्,
दुदाशर दुदगर्भवमि नीधमन्तः ।
आम्हो हि तस्य नवमाशरता वताम्हे,
निस्तीरोर मलिभ्यावृणवारी इम्मे ॥१९५॥